

گزارش

بررسی لوائح پارلومو و CFT در مجمع تشخیص مصلحت نظام آغاز شد

سیگنال‌های مثبت برای FATF

وحیده کریمی: بررسی «FATF» در مجمع تشخیص مصلحت نظام

آغاز شد تا بالاخره بعد از توقف پنج‌ساله، سیگنال‌های مثبتی برای خروج ایران از لیست سیاه گروه ویژه مالی صادر شود. از دوم اسفند ۱۳۹۸ کارگروه ویژه اقدام مالی (FATF) ایران را رسماً به لیست سیاه این نهاد برگرداند. در بیانیه FATF از کشورهای جهان خواسته شده برای مصون نگه‌داشتن سیستم بانکی‌شان از خطر پول‌شویی در نقل‌وانتقالات مالی ایران، «اقدامات مقابله‌ای» به کار بگیرند. بر اساس این، ریسک هرگونه مرآوده مالی، بانکی و تجاری با ایران به میزانی افزایش یافت که حتی کشورهای دوست هم نتوانستند یک رابطه مالی متعادل با ایران داشته باشند. گروه ویژه اقدام مالی با همان FATF، نام یک سازمان بین‌دولتی است که در سال ۱۹۸۹ با ابتکار جی ۷ با نگرش به سیاست‌های توسعه برای مبارزه با پول‌شویی تأسیس شد. این سازمان در سال ۲۰۰۱ با کارزار مبارزه با تأمین مالی تروریسم پیوست. در گذر زمان، فعالیت‌های این گروه گسترده‌تر شد و نتیجه در سال ۲۰۱۲ مقابله با تأمین مالی فعالیت‌های اشاعه‌ای نیز به مأموریت این گروه افزوده شد و توصیه‌های خود را برای مقابله با جرائم مالی (تأمین مالی تروریسم، تأمین مالی فعالیت‌های اشاعه‌ای، پول‌شویی و…) منتشر کرد. عنوان این توصیه‌نامه «استانداردهای بین‌المللی در مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم و اشاعه‌گری» است. این گروه میزان مالی پیشرفت کشورهای عضو در زمینه اجرای توصیه‌های خود را رصد می‌کند. همچنین بر پیشرفت تصویب و اجرای توصیه‌های گروه در سطح جهان نیز نظارت می‌کند. بر اساس همین رصد و نظارت، گروه کاری اقدام مالی کشورها را به سه دسته تقسیم کرده است. یک دسته کشورهایی هستند که از نظر این گروه کاملاً بر توصیه‌های آن منطبق بوده و آنها را اجرا کرده‌اند. این گروه بیشتر کشورهای توسعه‌یافته هستند. گروه دوم کشورهای هستند که در حال پیشرفت و تطبیق با استانداردهای مشخص‌شده هستند. دسته آخر کشورهایی هستند که همکاری با این گروه نداشتند، بنابراین از نظر گروه، کشورهای دارای خطر پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم هستند. این دسته خود به دو دسته تقسیم می‌شوند: یک دسته کشورهایی که علیه آنها «اقدام متقابل» انجام نمی‌شود و دسته دیگر آت‌هایی هستند که علاوه بر بودن در لیست سیاه، علیه‌شان اقدام متقابل نیز انجام می‌شود که به لیست خاکستری و سیاه تقسیم می‌شوند که ایران پنج سال است در لیست سیاه قرار گرفته است.

هرچند تلاش‌های دولت روحانی در نهایت منجر به تصویب دو لایحه باقی‌مانده در مجمع تشخیص نشد، امید می‌رفت با یک‌دست‌شدن مدیریت اجرایی در کشور و یکپارچگی اصولگرایان در ارکان مختلف اجرایی، شاهد رفع انسداد پیش‌آمده در مسیر بررسی لوائح باشیم که در نهایت دولت سیزدهم هم در این مسیر نتوانگام ماند. بااین‌حال، مسعود پزشکیان در زمان انتخابات و حتی بعد از آن به‌صراحت از اهمیت پیوستن ایران به FATF و تلاش برای خروج ایران از لیست سیاه سخن گفت و این‌گونه امیدها به دولت جدید برای تصویب لوائح جامانده و دمیدن بر سوت پایان خودتحریمی ایران افزایش یافت.

در نهایت با گذشت پنج ماه بالاخره با درخواست رئیس‌جمهور و موافقت رهبری با این درخواست، بررسی دوباره لوائح در مجمع تشخیص مصلحت نظام کلید خورد. دیروز مشخص شد بررسی در کمیسیون‌های تخصصی هم آغاز شده است. دیروز ابتدای صبح سیدمحسن دهنوی، سخنگوی مجمع تشخیص مصلحت نظام، از آغاز بررسی کارشناسی لوائح پیوستن ایران به کنوانسیون مقابله با تأمین مالی تروریسم (CFT) و کنوانسیون پالرمو در کمیسیون‌های تخصصی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام خبر داد. سخنگوی مجمع اظهار کرد: در این مرحله، بندهای مختلف لوائح پادشده مورد بحث و بررسی‌های فنی، تخصصی و کارشناسی قرار می‌گیرد. دهنوی افزود: دیروز نیز جلسه مشترک کمیسیون‌های دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام با مدیریت دکتر محمدباقر دژآقدر، دبیر مجمع، برای اعلام نظر کارشناسی به کمیسیون مشترک مجمع برگزار شد. گزارش کارشناسی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره لوائح CFT و پارلومو پس از نهایی‌شدن، برای جمع‌بندی و اظهارنظر در اختیار کمیسیون مشترک مجمع تشخیص مصلحت که متشکل از اعضای منتخب مجمع است، قرار می‌گیرد.

در همین زمینه عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی گفت: سیگنال‌های مثبتی از مجمع تشخیص در بررسی مجدد لوائح پارلومو و FATF شنیده‌ایم؛ ان‌شاءالله فرایندهای همگفکی و همکاری جمعی در داخل کشور برای رسیدن به یک تصمیم درست جهت عبور از این شرایط پیچیده فراهم شود. عباس گلرو در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به آغاز بررسی لوائح پارلومو و FATF در کمیسیون‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: FATF یکی از مسائل در حوزه سیاست خارجی است که بُعد اقتصادی داشته و در کلیت دارای جنبه‌های مثبت و منفی است. او با بیان اینکه FATF جنبه‌های فنی دارد، افزود: با توجه به اینکه مطالباتی برای پیوستن به FATF وجود دارد، باید راه‌های پیدا کرد تا امضا و پیوستن به آن تبدیل به یک تهدید برای پیشبرد سیاست خارجی ما در منطقه و در دنیا نشود. این عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی بیان کرد: ما سیگنال‌های مثبتی از مجمع تشخیص درباره این دو لایحه شنیده‌ایم که در حال بررسی و کار بر روی آنهاست؛ ان‌شاءالله در این شرایط پیچیده، فرایندهای همگفکی و همکاری جمعی در داخل کشور برای رسیدن به یک تصمیم درست جهت عبور از این شرایط پیچیده فراهم شود.

بنابراین انتظار می‌رود در آینده نه‌چندان دور، بالاخره مجمع تشخیص مصلحت نظام با توجه به منافع ملی تصمیم به تصویب لوائح بگیرد. به قول احمد فرشایش اردستانی که چندی پیش به «شرق» توضیح داد: با توجه به قراردادشتن ایران در شرایط سخت تحریمی و نداشتن ارتباط مالی بانکی و تجاری با دنیا، این فروش محصولات مجبور هستیم راه‌هایی برای دوزدن تحریم‌ها پیدا کنیم. از این‌رو ماندن در لیست سیاه FATF خود هزینه گزافی به ایران برای دوزدن تحریم‌ها تحمیل کرده است. او همچنین به وجود گروه‌های ضدتحریم که در این زمینه فعالیت می‌کنند، اشاره کرد و افزود: با توجه به تجربیات سال‌های اخیر در دوزدن تحریم‌ها می‌توان این اهرم کمکی را نیز مورد توجه قرار داد تا در صورت بروز مشکلات تا سوی FATF، از تجربیات و منابع این گروه‌ها بهره‌برداری کرد و تسلیم محض در برابر این سازمان نبود. او با اشاره به قوانین پول‌شویی و مبارزه با فساد اقتصادی که در ایران سال‌هاست اجرائی شده، توضیح داد: به علت تفاوت دیدگاه بین ایران و این سازمان، حتی با وجود اینکه قوانین بسیاری در زمینه پول‌شویی و مبارزه با فساد در ایران وضع شده، ما همچنان نیازمند تعیین تکلیف دو لایحه باقی‌مانده هستیم؛ زیرا این قوانین ما از سوی دیگر کشورها پذیرفته نمی‌شوند، چراکه ذیل ۲۱ توصیه گروه اقدام ویژه مالی تصویب نشده‌اند. بنابراین به خاطر اهمیت هماهنگی با سازمان‌های بین‌المللی نیازمند اصلاح قوانین برای پیوستن به این سازمان هستیم و تصویب دو لایحه باقی‌مانده، چاره این مشکل است.

عبدالرحمن فتح‌اللهی: قرار است روز جمعه مسعود پزشکیان راهی روسیه شود؛ سفری که مهم‌ترین دستور کار آن امضای موافقت‌نامه جامع همکاری‌های راهبردی دو کشور است. دوشنبه گذشته هم مهدی سنایی، مشاور سیاسی رئیس‌جمهور، در حساب کاربری خود در شبکه ایکس به برنامه‌های دیپلماسی مسعود پزشکیان اشاره داشت و در بخشی از نوشته خود خبر داد: «رئیس‌جمهور ایران به منظور امضای توافق‌نامه جامع با روسیه ۲۸ دی‌ماه ۱۴۰۳ (۱۷ ژانویه ۲۰۲۵) به مسکو سفر می‌کند» که این تاریخ دقیقاً ۷۲ ساعت قبل از روی کار آمدن دونالد ترامپ در کاخ سفید است. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت چهاردهم نیز در گفت‌وگوی اختصاصی با اسپوتنیک در تهران، گفته سنایی را تأیید کرده بود و او هم هفدهم ژانویه را روز امضای توافق‌نامه همکاری‌های جامع تهران-مسکو دانست. در این بین کاظم جلالی در گفت‌وگو با ایرنا درباره روند نگارش و تأیید این موافقت‌نامه افزود: «پیش از این، ایران و روسیه توافق‌نامه جامع همکاری‌ها را امضا کردند که در سال ۲۰۰۱ در مجلس شورای اسلامی نیز تصویب شد». به گفته سفیر ایران در روسیه، «این موافقت‌نامه عملاً ۲۰ساله بود و در سال ۲۰۲۱ میلادی، مدت زمان اجرای آن به پایان رسید. با این حال در ۲۴ سال پیش خیلی گسترش پیدا کرده است و از این‌رو مقرر شد نشدند، خودبه‌خود تمدید می‌شود؛ بنابراین، این موافقت‌نامه تا ۲۰۲۶ تمدید شده است». این دیپلمات ایرانی ادامه داد: «هم‌ران دو کشور به این دیدگاه رسیدند که موافقت‌نامه کنونی به‌روز نیست و نمی‌تواند مسائل امروز روابط را پوشش دهد؛ روابط امروز ما نسبت به ۲۴ سال پیش خیلی گسترش پیدا کرده است و از این‌رو مقرر شد تا توافق‌نامه این موافقت‌نامه را به‌روز رسانی کنیم». آن‌طور که جلالی می‌گوید: «برای به‌روز رسانی و نگارش موافقت‌نامه جدید نیز وزیران خارجه دو کشور توافق کردند که جمهوری اسلامی ایران، پیش‌نویس را تهیه کند. ما پیش‌نویس را تهیه کردیم و در اختیار طرف روس قرار دادیم. حدود دو سال و نیم تا سه سال وقت برد، رفت‌وآمدهای زیادی شد، اصلاحات زیادی صورت گرفت تا در نهایت، موافقت‌نامه حاصل شد.»

به گفته سفیر ایران در روسیه، «این موافقت‌نامه همه جوانب حوزه‌های روابط دوجانبه را دربر می‌گیرد؛ از‌جمله روابط سیاسی، اینکه در ساختار قدرت دیدگاه‌هایمان چگونه است و چگونه باید حرکت کنیم و در مجامع بین‌المللی چگونه باید حرکت داشته باشیم. تا برسد به حوزه اقتصادی و اینکه همکاری‌های استانی، انجام پروژه‌ها و همکاری‌ها در قالب دوجانبه و چندجانبه چگونه باید باشد». وی ادامه داد: با توجه به اینکه ایران و روسیه دارای منابع انرژی هستند، همکاری دو کشور در حوزه‌های تجارت بین‌المللی و انرژی نیز پیش‌بینی شده است. جلالی با بیان اینکه «همکاری در حوزه فناوری، به‌ویژه فناوری‌های نوین، امنیت اطلاعات و سایبری نیز در موافقت‌نامه جامع ایران و روسیه آمده است»، به جزئیات بیشتری این سندن پرداخت و خاطرنشان کرد: «همکاری در بخش انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای، مسائل دفاعی و نظامی و همکاری در مبارزه با تروریسم، مسائل محیط زیستی و دریای خزر، مقابله با پول‌شویی و جرائم سازمان‌یافته، برخی دیگر از مفاد این موافقت‌نامه را تشکیل می‌دهند». سفیر ایران در روسیه، یادآور شد: «اصل توازن در متن توافق‌نامه رعایت شده است؛ چراکه امروز ایران و روسیه در بسیاری از حوزه‌ها هم‌گرا و شریک هستند و ما نیز در موضع ضعف نیستیم. اتفاقاً درخصوص این موافقت‌نامه، متن اولیه را ما به‌عنوان جمهوری اسلامی ایران نوشتم و پیشنهاد دادیم. جلالی در پاسخ به مواضع اخیر برخی مقامات کشور روس درباره جزایر سه‌گانه ایرانی خلیج فارس، درباره احترام به تمامیت ارضی ایران نیز گفت: «در ماده سه این موافقت‌نامه، احترام به تمامیت ارضی گنجانده شده است و انتظار داریم که کشورهای شریک و رفیق ما به تمامیت ارضی ما احترام بگذارند.»

تهران در میانه معادلات پیچیده مسکو- واشنگتن

با توجه به جزئیاتی که کاظم جلالی از توافق‌نامه جامع همکاری‌های راهبردی ایران و روسیه مطرح کرد، به نظر می‌سد امضای این سندن می‌تواند سطح روابط دو کشور را در آستانه قدرت‌گیری مجدد ترامپ به نقطه معناداری برساند. با این وجود، قفرتی از ناظران با ابراز نگرانی از بنده‌سات‌های احتمالی کرملین و کاخ سفید پس از بیستم ژانویه درخصوص جنگ اوکراین، معتقدند که اهداف و منافع تهران می‌تواند تحت‌الشعاع چنین معاملات پشت‌پرده‌ای بین پوتین و ترامپ قرار گیرد. در مقابل گزاره پیش‌گفته برخی هم معتقدند تنش‌زدایی در روابط روسیه و ایالات متحده مقوله‌ای پیچیده و زمان‌بر خواهد بود، لذا احتمال قربانی‌شدن منافع تهران در قبال پایان جنگ اوکراین در کوتاه‌مدت، مقوله‌ای دور از ذهن جلوه می‌کند. چنان‌که در تبیین و تأیید همین موضوع، دبیرتری مدودف، رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر سابق روسیه، پنجشنبه گذشته طی نوشته‌های در کانال تلگرامی‌اش باور دارد «دستیابی به دستاوردهای سریع در حل‌وفصل مناقشه اوکراین بسیار مورد تردید است» زیرا از منظر نایب‌رئیس شورای امنیت روسیه، «اگرچه استدلال ترامپ به اندازه کافی روشن به نظر می‌رسد، اما او راه‌حل سریعی برای درگیری در اوکراین ندارد». به اعتقاد مدودف، «امپ در دوران ریاست‌جمهوری اول خود تمایل داشت روابط بهتری با روسیه برقرار کند، ولی سیاست‌هایش گاهی متناقض بود». حال که ترامپ قول داده در صورت انتخاب مجدد، جنگ اوکراین را سریع پایان دهد، احتمالاً تحقق این ادعا بر اساس مذاکرات مستقیم با ولادیمیر پوتین و فشار هم‌زمان بر زلنسکی و کیف‌یف برای رسیدن به توافق‌نامه صلح خواهد بود. علی‌رغم آنچه گفته شد، در حال حاضر تحلیلگران تردید دارند که چنین رویکردی بدون توجه به پیچیدگی‌های سیاسی و نظامی بحران اوکراین امکان‌پذیر باشد.

دولت پزشکیان و آغاز سیاست خارجی متوازن

از دل مواضع فردی همچون مدودف می‌توان دریافت که پیروزی مجدد ترامپ لزوماً مسیر همواری را برای کرملین فراهم نخواهد کرد؛ چراکه واکنش‌های روسیه نشان می‌دهد نگاه غایی

نگاهی به رابطه دیپلماتیک تهران و مسکو پیش از سفر یزشکیان به روسیه و آغاز دولت دوم ترامپ در گفت‌وگو با نعمت‌الله ایزدی

دیگر خبری از دیپلماسی یک‌سویه نخواهد بود

مسکو به سیاست‌های پیش‌روی ترامپ توأم با نوعی عدم قطعیت است. با وجود این نگرانی، کرملین همچنان اظهارات ترامپ برای پایان‌دادن به جنگ در اوکراین را نقطه عطفی در بازنگری واشنگتن درباره موضع انتقادی در قبال روسیه و ایجاد فرضی برای چانه‌زنی راهبردی می‌داند. بر این اساس، روسیه سیگنال‌های مثبتی از آمادگی برای مشارکت در گفت‌وگو و بهبود روابط ارسال کرده، با این حال معتقد است که دولت جدید ترامپ باید ابتکار عمل را در دست بگیرد؛ چون مسکو انتظار پیشنهادهی را دارد که نه‌تنها خواسته‌هایش درباره جنگ اوکراین، بلکه پیش‌شرط‌هایش درخصوص ناتو، امنیت اروپا و سایر جنبه‌های روابط دوجانبه را نیز در نظر بگیرد. حال در چنین معادلات پیچیده‌ای، اظهارات چند روز گذشته برخی مقامات لشکری و کشوری درباره عملکرد روسیه در سوریه هم به فضای انتقاد از روسیه دامن زده است که می‌تواند در آستانه سفر پزشکیان به مسکو و امضای موافقت‌نامه جامع، آسیب‌زا باشد؛ چون در واکنش‌ها، سطحی از هیجان‌زدگی و فقدان تحلیل عمیق، ذیل توصیه به کاهش مناسبات با روسیه دیده می‌شود. با این وجود رعایت اصل موازنه در میانه معادلات دو ابرقدرت، سناریوی ایدئال‌تری برای تهران خواهد بود. لذا سؤال مهم‌تر، حداقل از دید ما ایرانی‌ها، این است که تهران در مناسبات واشنگتن-مسکو، پس از روی کار آمدن دولت دوم ترامپ به وضعیت و جایگاهی پیدا خواهد کرد؟ و آیا ایران باید به سمت کاهش مناسبات با روسیه پس از تحولات سوریه و سقوط حکومت اسد گام بردارد؟ پاسخ به این پرسش‌ها و سؤالاتی از این دست، محور گفت‌وگویی با نعمت‌الله ایزدی است. آخرین سفیر جمهوری اسلامی در اتحاد جماهیر شوروی تأکید دارد «سفر پزشکیان به روسیه در آستانه روی کار آمدن ترامپ، بهترین فرصت برای امضای موافقت‌نامه جامع همکاری‌ها با طرف روس است» تا به زعم اولین سفیر ایران در روسیه، «تهران ضمن استفاده از ظرفیت‌های

مناسبات با مسکو و همچنین اعتمادزایی برای روسیه، بتواند با دست‌پرتی در مقابل دولت ترامپ مذاکرات را پیش ببرد». آنچه در ادامه می‌خوانید حاصل کپ‌وگفت با این تحلیلگر ارشد حوزه بین‌الملل است.

❖ پیش از پرداختن به سفر پزشکیان به روسیه و امضای موافقت‌نامه همکاری‌های جامع، روی محور مهم‌تری گفت‌وگو با شما را آغاز کنیم. جناب ایزدی در فاصله یک هفته تا روی کار آمدن دوباره ترامپ، طیفی از تحلیلگران بر این باورند که برنده نهایی بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید، صرفاً ولادیمیر پوتین است؛ چراکه می‌تواند صحنه جنگ را در اوکراین به نفع خود پایان دهد. به باورنران رئیس‌جمهور منتخب ایالات متحده آمریکا دست‌های روس‌ها را به عنوان بیروز و فاتح بالا خواهد برد؟

من چنین تصویری ندارم. درست است که دونالد ترامپ عملاً شعار پایان جنگ اوکراین را داده و نه‌تنها جنگ اوکراین، بلکه سعی دارد سایر تنش‌ها و همچنین جنگ در خاورمیانه را پایان دهد تا هزینه‌ای برای آمریکا به دنبال نداشته باشد، اما این سیاست به معنای آن نیست که دونالد ترامپ تنها یک طرف جنگ اوکراین و مشخصاً روسیه را به‌عنوان بیروز معرفی کند.

❖ حتی در صورت توافق با پوتین؟

حتی در صورت توافق با پوتین هم ترامپ اجازه نمی‌دهد که یف به نوعی تحقیر شود و در ادامه، شرایطی به وجود آید که حساسیتی را برای اوکراین، ناتو و کل اروپا به دنبال داشته باشد. لذا ترامپ به دنبال یک توافق و صلح بینابین است که هر دو طرف در یک معادله برد-برد به بخشی از اهداف و منافع خود دست پیدا کنند تا طرف مقابل احساس برتری مطلق نکند.

❖ این توافق احتمالی پر‌درد به شما هم به آن اشاره کردید. چه واقعیت‌ای را از نظر ژئوپلیتیک و سرزمینی برای اوکراین به دنبال دارد؟ آیا شما هم اذعان دارید که زلنسکی و کیف‌یف در هر حالتی باید با بخشی از خاک خود خداحافظی کنند یا شما فرمول دیگری را برای این مسئله متصورید؟

همان‌طور که گفتیم احتمالاً یک طرح بینابین برای پایان جنگ اوکراین مطرح خواهد بود و آن بخش از مناطق اشغالی اوکراین که اصالتاً روس‌تبارند در یک فرآندوم و به شکل دموکراتیک، استقلال خود را از اوکراین داشته باشند؛ بدون آنکه الحاق خود را به روسیه هم بپذیرند.

❖ مدلی شبیه به کریمه؟

تقریباً چنین مدلی، البته مدل کریمه قدری بزرگ‌تر است. یعنی برای این مناطق در یک حالت «نه جنگ و نه صلح» و در یک همه‌پرسی، از ساکنان این مناطق نظرخواهی می‌شود تا متناسب با آن تصمیم‌گیری کنند. اما قدم اول باید برقراری آتش‌بس فوری در این مناطق باشد و بعد از آن گام‌های سیاسی و دیپلماتیک برداشته شود.

❖ در مجموع و به لحاظ سرزمینی، دست برتر با کی‌یف است یا مسکو؟

به لحاظ سرزمینی، ارزیابی کلی من این است که دست برتر با پوتین خواهد بود.

❖ به چه دلیل؟

چون آن مناطقی که اکنون تحت اشغال روسیه است، لزوماً چسبندگی زیادی هم به اوکراین ندارند. یعنی احتمالاً ساکنان مناطق مرددند که آیا به خاک اوکراین بازگردند یا الحاقی به سرزمین‌های روسیه داشته باشند. لذا فرآندوم و نظرخواهی می‌تواند تکلیف

این مناطق را تعیین کند. نه اینکه تصور کنیم طرفی مانند روسیه به‌عنوان پیروز و فاتح جنگ معرفی شود یا اینکه تصرف و اشغال سرزمینی اوکراین اتفاق خواهد افتاد؛ چون در این صورت تحقیر کی‌یف و حتی کل اروپا را به دنبال دارد. بعید است ترامپ به این چنین توافقی دست بزند.

❖ پیش از اینکه به جایگاه و موقعیت تهران در مناسبات واشنگتن-مسکو برسیم، این سؤال را بپرسم که به باورنران دونالد ترامپ چه برنامه‌ای برای تهران دارد؟ تعامل یا تقابل؟ مذاکره یا جنگ نظامی یا به صورت حداقلی ضربه نظامی؟

تصور من این است در دولت ترامپ شاید این‌گونه برداشت شود که «تصادع بحران» می‌تواند به یک مذاکره با دست برتر برای امریکایی‌ها منجر شود…

❖ میان کلاستان، تصاعد بحران از چه طرفی‌؟ جنگ یا ضربه نظامی؟

نه لزوماً. در اینکه ترامپ به دلایل مختلف، چه جنگ نظامی و چه حتی ضربه نظامی علیه ایران را کنار بگذارد، تقریباً تردیدی وجود ندارد، اما این به معنای آن نیست که ترامپ از طریق افزایش تحریم‌ها، احیای کمپین فشار حداکثری یا به صفر رساندن فروش نفت ایران، تصاعد بحران با تهران را اجرائی نکند. شاید ترامپ با بستن مسیرهایی که در دوره جو بایدن برای دوزدن تحریم‌ها توسط ایران تعبیه شده بود، به‌زعم خود شرایط را آن‌قدر بحرانی کند که تهران به ناچار و از موضع ضعف و با دست‌پایین سر میز مذاکره حاضر شود. پس در کل من معتقد به تصاعد بحران در دوره ترامپ هستم، اما نه با هدف جنگ یا ضربه نظامی، بلکه با هدف تضعیف ایران و نهایتاً کشاندن پای میز مذاکره.

❖ اگر آن‌گونه که پیش‌بینی کردید، ترامپ به سمت تصاعد بحران با هدف تضعیف ایران و نهایتاً کشاندن پای میز مذاکره پیش رفت، شما چگونه مذاکره‌ای را متصورید؟ مذاکره برای گرفتن امتیازحداکثری؟

همان‌طور که گفتیم، ترامپ با تصاعد بحران به دنبال تضعیف ایران و کشاندن پای میز مذاکره است و در مذاکره است که تکلیف همه چیز روشن می‌شود. پایه این مذاکرات همان‌گونه‌که تاکنون عنوان شده، این خواهد بود که در کام اول، مذاکرات بر سر موضوع پرنده هسته‌ای در دستور کار طرفین باشد و بعد از تعیین تکلیف آن، سراغ مباحث موشکی یا معادلات خاورمیانه و مسائلی از این دست خواهند رفت. در این بین امکان دارد معادلات جدید غرب آسیا هم کمک کند که این مذاکرات به نتایج بهتری برای هر دو طرف ختم شود.

❖ یعنی نعمت‌الله ایزدی هم به مذاکرات جامع با اصطلاحاً مذاکره بر سر همه چیز یا هیچ چیز متعرف است؟

واقع امر این است که وقتی شما مذاکره می‌کنید، نمی‌توانید طرف مقابل را محدود کنید. تا به الان هم هرچقدر مذاکرات محدود در دستور کار بوده، عملاً بی‌نتیجه مانده است. زمانی که صرفاً می‌خواهید روی برجام و پرنده هسته‌ای مذاکره کنید، یک نگاه غیروافق‌بینانه‌ای خواهید داشت؛ چون در جریان مذاکرات و گفت‌وگوها به سایر موضوعات جانبی هم از قبیل توان موشکی و موضوعات خاورمیانه اشاره خواهد شد. حالا درست است که تاکنون موضوع موشک، سلاح یا معادلات خاورمیانه مطرح نشده، اما خود مذاکرات هسته‌ای نیز یک مذاکرات جامع به شمار می‌رود. همان‌طور که موضوع تحریم‌ها، کشتیرانی، محدودیت‌های بانکی و پولی و مالی و این قبیل مسائل هم مذاکرات جامع است. پس وقتی بحث مذاکره پیش می‌آید، پای همه این موضوعات به میان خواهد آمد؛ چون قطعاً نمی‌توان طرف مقابل را روی یک موضوع مشخص محدود کرد. به هر حال همه موضوعات به نحوی به هم ارتباط دارند. ضمن اینکه چه دلیلی وجود دارد بخواهیم با دست خود، خودمان را محدود کنیم، اساساً مذاکره اهرم کم‌هزینه‌ای برای رسیدن به منافع ملی است. مذاکره یک بنده‌بستان است که در جریان آن، امتیاز می‌گیرید و امتیاز می‌دهید. در این میان هرچقدر برگ‌های برنده بیشتری داشته باشیم، می‌توانیم مذاکرات بهتری را انجام دهیم. اما نفس مذاکره به معنای دادن امتیاز نیست. دیپلماسی یک هنر است که با کمترین هزینه، بیشترین سود و فایده را داشته باشیم و قطعاً مسیری کوتاه‌تر و عقلانی‌تر از تقابل و تنش‌زایی برای رسیدن به منافع است.

❖ در طول تقریباً چهار ماهی که دولت چهاردهم روی کار آمده است، رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه مرتب از آمادگی برای مذاکره می‌گویند، اما نوعی کلی‌گویی در آن دیده می‌شود و هنوز مدل مذاکرات مشخص نیست. در این میز سؤال بزرگی که ذهنم را درگیر کرده این است که آیا جمهوری اسلامی ایران آمادگی مذاکره مستقیم با دولت ترامپ را دارد؟

با نظر من جمهوری اسلامی ایران پتانسیل مذاکره مستقیم با دولت ترامپ را دارد، ولی در کوتاه‌مدت حتماً این مذاکرات با واسطه‌های منطقه‌ای و فرمانطه‌ای از عمان و ژاپن گرفته تا دیگر کشورها انجام خواهد شد. اگر این مذاکرات با واسطه، مسیر خوبی را طی کند، احتمال دارد در ادامه شاهد مذاکرات مستقیم ایران و دولت ترامپ هم باشیم؛ چون اصلاً دلیلی ندارد این مذاکرات مستقیم‌انجام نشود.

❖ ترامپ هم آمادگی دارد؟

بله، چون او هم به دنبال پایان‌دادن به همه جنگ‌ها و تنش‌ها و کاهش هزینه‌های ایالات متحده آمریکاست.

❖ از مدل «مذاکرات جامع» و «مذاکرات مستقیم» که بگذریم به «مذاکرات مخفی» یا دیپلماسی پنهان می‌رسیم. طیفی از تحلیلگران معتقدند با توجه به دشمنانی مانند اسرائیل و رقیبای منطقه‌ای، به‌ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس و حتی نگرانی از سنگ‌اندازی بازنگرانی مانند روسیه و چین که عنوان هم‌پیمانان ایران را یک می‌کشند، بهترین و ایدئال‌ترین گزینه «مذاکرات مخفی» یا «دیپلماسی پنهان» است. شما هم در شرایط کنونی

قابل به مذاکرات مخفی یا دیپلماسی پنهان هستید؟ شما در هر شرایطی با سطحی از دیپلماسی پنهان

مواجهید.

خبر

فاز جدید رزمایش نیروهای مسلح با ورود پدافند هوایی ارتش کلید خورد

اقتدار پدافند هوایی

رزمایش اقتدار پدافند هوایی ۱۴۰۳ ارتش جمهوری اسلامی با محوریت نیروی پدافند هوایی ارتش از بامداد دیروز (یکشنبه) در مناطق پدافند هوایی غرب و شمال‌آغاز شد. رزمایش مشترک اقتدار پدافند هوایی ۱۴۰۳ ارتش جمهوری اسلامی ایران که روزهای گذشته با اعلام رمز «یا علی بن ابی‌طالب(ع)» آغاز شده است، با محوریت نیروی پدافند هوایی ارتش، تحت فرماندهی و هدایت شبکه یکپارچه پدافند هوایی کشور، از بامداد یکشنبه در مناطق پدافند هوایی غرب و شمال‌اد فردو و خنداب وارد فاز جدیدی شد. در رزمایش اقتدار پدافند هوایی ۱۴۰۳ ارتش که در شرایط کاملاً واقعی انجام می‌شود، یگان‌های موشکی، راداری، دیدبان‌های طرح بصیرت، یگان‌های جنگال، فاشا، سامانه‌های رعب و فریب پدافند هوایی، هواپیماهای با سرنشین و بدون سرنشین نیروی هوایی به اجرائی مأموریت‌های آفندی و پدافندی می‌پردازند. برآورد واقعی اثربخشی عملیاتی طرح‌های پدافند هوایی در برابر تهاجم دشمن، حصول اطمینان از اشراف اطلاعاتی و دستیابی به قابلیت کشف به‌موقع اهداف حمله‌رو به استفاده از انواع حساسه‌های فعال راداری و غیرفعال شنود سیگنالی، اپتیکی و دیدبانی در اختیار پدافند هوایی کشور، ارزیابی عملکرد تاکتیکی و تکنیکی کارکنان عملیاتی و فنی در شرایط واقعی میدان رزم دفاع هوایی و تمرین اجرائی اصول پدافند غیرعامل سامانه‌های پدافند هوایی با تأکید بر اصل جابه‌جایی سریع از اهداف این رزمایش است. در این رزمایش نیروی پدافند هوایی ارتش با به‌کارگیری سازمان رزم در اختیار، از مناطق مهم و حساس تحت مسئولیت و مراکز مأموریتی، در برابر حملات شبیه‌سازی شده هوایی و موشکی با انجام مراحل کشف، شناسایی، رهگیری، درگیری و انهدام دشمن فرضی، تحت هدایت شبکه یکپارچه پدافند هوایی کشور اقدام و عملیات آفندی دشمن در مناطق فردو و خنداب را دفع می‌کند. در همین راستا، ریدادار حبیب‌الله سیاری، معاون هماهنگ‌کننده ارتش جمهوری اسلامی، درباره رونمایی از تجهیزات جدید در رزمایش‌های ارتش جمهوری اسلامی عنوان کرد: یکی از مهم‌ترین اقدامات در این حوزه، الحاق هزار فروند پهپاد راهبردی به ارتش جمهوری اسلامی ایران است. او افزود: پنهان‌کاری، برد بالا، نقطه‌زنی و قدرت تخریب مناسب ازجمله ویژگی‌های این پهپادهاست که در روزهای آینده به ارتش جمهوری اسلامی ایران الحاق خواهند شد. دریادار سیاری ادامه داد: اقدام دیگری که در این زمینه انجام می‌شود، الحاق تجهیزات جدید به نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران است که آن‌هم در روزهای آینده انجام خواهد شد. مساون هماهنگ‌کننده ارتش تصریح کرد: در حوزه نیروی دریایی افتتاح فاز اول منطقه دوم دریایی در جاسک را در پیش داریم. در این مرحله از تأسیسات بندری و موج‌شکن‌های احداث‌شده در این منطقه رونمایی خواهد شد. در ادامه الحاق یک فروند ناو جدید و همچنین الحاق شناورها و یگان‌های پروازی ارتقایافته به نیروی دریایی ارتش را خواهیم داشت. با تهاجم انبوه هواگردها و ریزبرنده‌های دشمن فرضی به اماکن فردو و خنداب، سامانه‌های موشکی تسندر، مجید و دوش‌پرتاب نیروی پدافند هوایی ارتش با اهداف حمله‌رو درگیر شدند.

لازم به توضیح است، در رزمایش اقتدار پدافند هوایی، با حمله شبیانه هواپیماهای با سرنشین و بدون سرنشین دشمن فرضی به اماکن حساس در فردو

^[1] رزمایش اقتدار پدافند هوایی ۱۴۰۳ ارتش جمهوری اسلامی با

^[2] رزمایش اقتدار پدافند هوایی ۱۴۰۳ ارتش که در شرایط کاملاً واقعی انجام می‌شود